

André Effink van Landschapsbeheer Drenthe 'beklopt' de rode beuk in de achtertuin van Michiel de Leeuw in Vries. FOTO'S MARCEL JURIAN DE JONG

Sensor waakt over wiebelende bomen

WOUTER HOVING

ASSEN/VRIES Twee bomen in Assen en Vries krijgen een speciale sensor om te meten hoe stabiel ze zijn. Van beide bomen worden de wortels opgegeten door een parasitaire reuzenzwam.

In zijn winderige achtertuin staat Michiel de Leeuw (40) naar een rode beuk te kijken. Onderaan de stam ligt een verpulverde zwam, een pafferig ding met een slechte reputatie. Want als deze reuzenzwam aan je boom groeit worden de wortels aangetast. Vroeg of laat zal de boom eronder bezwijken.

Maar De Leeuw – woonachtig op het platteland even buiten Vries – hecht aan deze boom. „In mijn voor-

tuin stond ook een boom met reuzenzwam. Toen was het advies: voor de eerste zuidwesterstorm omhaken, want hij stond dichtbij het huis. De beuk in de achtertuin is de laatste grote boom bij het huis, die willen we heel graag houden.”

Gelukkig mag De Leeuw meedoen aan een proef. Landschapsbeheer Drenthe schroeft samen met bomeadviesbureau Cobra een sensor onderaan de stam. Die houdt heel precies bij of de boom gaat hellen. Het pas ontwikkelde apparaatje stuurt elk half uur metingen door, en houdt rekening met de wind.

Zolang er geen acuut gevaar ontstaat, zal het metertje op de beuk in Vries een jaar blijven zitten. Bij een Amerikaanse eik in het centrum van Assen is een vergelijkbare sensor geplaatst. Die boom is al een stuk meer aangetast is door de schimmel 'eikhaas'. In heel Nederland zijn er nu 65 sensoren van Cobra Groeninzicht uit Vianen in bedrijf, dit zijn de eerste twee in het Noorden.

„Als de boom afwijkend gedrag gaat vertonen, zie je dat meteen en kun je gelijk ingrijpen”, zegt Joost Verhagen, directeur van Cobra. Dat kan in de toekomst echt een uitkomst zijn om de veiligheid op drukbezochte plekken te vergroten.

Deze nieuwe methode werkt eigenlijk veel mooier dan de trekproef, de huidige manier om wortelstelsels te controleren. „Dan hang je kabels en een berg apparatuur in de boom en ga je eraan trekken”, vertelt André Effink, die het experiment

voor Landschapsbeheer Drenthe begeleidt. „Dan heb je één waarde die aangeeft hoe vitaal de boom is, maar dat is echt een momentopname. De sensor registreert de conditie van de wortels over een veel langere tijd.”

Bovendien is de methode, als die straks doorontwikkeld is, fors goedkoper. Enkele honderden euro's per boom, in plaats van zo'n duizend euro voor een momentopname.

Maar waarom is aantasting van het wortelstelsel een gevaar? Je kunt de boom zien als een schip, zegt Effink. „De wortels zijn het schip, de stam is de mast, de bladeren zijn het zeil. Als schimmels in de wortels zitten, tast dit het schip aan en kan de boom vervolgens met wortel en al omver waaien.”

Het probleem is vaak dat je niet weet of de wortels aangetast worden, omdat dit onder de grond gebeurt. Bij de beuk van Michiel de Leeuw is dat wel bekend, omdat er deze herfst een reuzenzwam bovengronds groeide. De Vriezenaar herkende de paddenstoel en belde met Landschapsbeheer Drenthe. Daarom mag hij meedoen aan de proef.

Aan de sprietrige scheuten en kleine knoppen ziet boomdeskundige Effink dat de boom het al enkele jaren zwaar heeft. Toch gaat hij ervan uit dat hier nog niet meteen de bijl in hoeft. „Bij een boom die op omvallen staat, groeien reuzenzwammen er meters ver omheen”

Ter controle slaat hij nog met zijn hamertje op de bast. Pok-pok. Pok-pok. „Mooi hard.”

Zo'n sensor waakt straks permanent over de bomen.